

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000975

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-02-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Земан Іванна Олексіївна

2. Ivanna O. Zeman

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0218-237

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 16-02-2024

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Математика)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Разова СВР ДФ 36.053.019

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.07, 14.01.11

Тема дисертації:

1. Музейна педагогіка як засіб формування компетентностей освітньої галузі «Природознавство» в учнів базової школи
2. Museum pedagogy as a means of forming the competences of the educational field «Natural science» for students of basic secondary education

Реферат:

1. Аналіз літературних джерел вітчизняних та закордонних науковців дав змогу уточнити основну дефініцію дослідження «музейна педагогіка». Її розглядаємо як технологічно-інноваційну галузь науки, зорієнтовану на навчально-виховний процес в умовах музейного простору, яка передбачає засвоєння знань, умінь та навичок і безпосередній вплив на дитину з метою навчання усвідомлення цінності культурного надбання, формування почуття відповідальності, самостійності, виховання особистості та підготовки до дорослого життя. Основними складовими музейної педагогіки є такі термінологічні поняття: музейна освіта, музейна комунікація, музейна експозиція, музейне середовище, музейний простір, музейно-педагогічна діяльність,

музейний педагог, музейний урок, музейна аудиторія, музейна психологія, музейна соціологія, музейна філософія, детерміновані культуротворчим та музейно-історичним досвідом, ступенем освіти і виховання, які особистість набуває у соціокультурному й освітньому середовищах. На підставі аналізу основних теорій в дисертаційному дослідженні визначено підходи, завдання, принципи, функції й умови музейної педагогіки, а також обґрунтовано складові співпраці школи та музею у межах педагогічної діяльності з метою заохочення учнів до навчальної діяльності. Головним фактором і початковою ланкою музейної педагогіки є музей, який має визначальне значення завдяки новій концепції музею, яка виконує освітню, дослідницьку та комунікативну роль, здійснюючи формування дитини на основі культурних вражень, і розглядається по-сучасному, як «посередник» та «вихователь суспільства». Іншим ключовим фактором музейної педагогіки є освітній процес у закладах загальної середньої освіти, складовими і взаємодоповнювальними елементами якого виступають усі навчальні предмети (головно природничого спрямування). Доведено, що до основних засобів музейної педагогіки у процесі викладання природничих дисциплін для учнів базової середньої освіти належать навчання за межами школи, походи на природу, екскурсії у музеї чи будь-які інші науково-культурні заклади, використовуючи при цьому засоби музейної педагогіки. Подано авторське визначення формування компетентностей галузі природничих наук засобами музейної педагогіки: здобуття знань, застосування умінь та навичок на основі експозиції, природничих матеріалів музейної цінності, природних явищ, що сприяє візуалізації, розвиває мислення, а також вирізняється позитивним впливом для провадження навчальної та подальшої діяльності, формуванням важливих життєвих цінностей, здійсненням духовного та морального виховання, соціалізації у суспільстві учнів середніх загальноосвітніх шкіл, а також сприяє успішній реалізації музейно-педагогічного процесу. У роботі проаналізовано освітній проект Державного стандарту базової середньої освіти, зокрема освітню галузь «Природознавство», призначену для базової середньої освіти, та можливості впровадження засобів музейної педагогіки. Зазначено, що при такій організації навчального процесу важливо зважати на такі факти: по-перше, навчальний зміст предметів природничого циклу повинен відповідати етапу пізнавального розвитку учня, відповідно до цього важливо обирати правильні форми і методи роботи з учнями; по-друге, між дисциплінами та їх введенням у навчальний процес існує значний віковий діапазон. У роботі обґрунтовано, що музейна педагогіка як освітньо-науковий процес передбачає взаємодію дитини з освітніми закладами. Така взаємодія сприяє розвитку особистісних потреб, можливостей та інтересів, схильностей, враховуючи своєрідність та індивідуалізм особистості шкільного віку, і передує безпосередньому впливу на виховний процес учня, формування знань, умінь, практичних навичок, сприяє розвитку творчих здібностей у різних галузях. І, що не менш важливо, під час відвідування музеїв чи інших культурних закладів розширюється сфера зацікавлень до культури, прищеплюються повага до цінності власної культури, зароджується відповідальність у дитини як громадянина. Ключові слова: музейна освіта, музейна педагогіка, музей, природничий музей, віртуальна музейна педагогіка, формування компетентностей, базова школа, співпраця «школа-музей», форми і методи музейної педагогіки.

2. The analysis of domestic and foreign literary sources has allowed refining the primary definition of the research term «museum pedagogy». Under this term, we understand a technologically innovative field of science oriented towards the educational process within the museum space. This field entails the acquisition of knowledge, skills, and abilities, exerting a direct influence on the child with the aim of facilitating learning, fostering an awareness of the value of cultural heritage, instilling a sense of responsibility and independence, nurturing personality development, and preparing for adult life. The key components of museum pedagogy encompass a series of terminological concepts, including museum education, museum communication, museum exhibition, museum environment, museum space, museum-educational activities, museum educator, museum lesson, museum audience, museum psychology, museum sociology, museum philosophy. Based on the analysis of major theories, the dissertation research defines approaches, tasks, principles, functions, and conditions of museum pedagogy. It also justifies the components of collaboration between schools and museums within pedagogical activities aimed at engaging students in educational processes. The museum stands as the primary factor and the starting point of museum pedagogy, exerting significant influence through a new museum concept that fulfills educational,

research, and communicative roles. The modern understanding of the museum portrays it as a «mediator» and «educator of society». Another key factor in museum pedagogy is the educational process in general secondary education institutions, where all subjects, particularly those of a natural sciences orientation, serve as integral and complementary elements. Based on the analysis of the origins and current state of museum pedagogy, the presence of both universal and specific characteristics has been identified. These characteristics indicate that the educational process within the framework of school education is evolving in accordance with established concepts. A thorough examination of the fundamental ideas and principles of museum pedagogy has allowed for the identification of the most defining features of museum education for a school audience. It has been demonstrated that among the fundamental tools of museum pedagogy in teaching natural sciences to students in basic secondary education are learning beyond the confines of the school, nature excursions, museum visits, or any other scientific and cultural institutions, utilizing the means of museum pedagogy. The paper provides an author's definition of the formation of competencies in the field of natural sciences through the means of museum pedagogy. This involves acquiring knowledge, applying skills, and developing abilities based on the exhibition, natural materials of museum value, and natural phenomena, contributing to visualization, fostering critical thinking. Furthermore, it is characterized by a positive impact on educational and subsequent activities, the cultivation of essential life values, spiritual and moral upbringing, socialization in society, and the successful implementation of the museum-pedagogical process among students in middle secondary schools. The paper analyzes the educational project of the State Standard of Basic Secondary Education, focusing specifically on the educational field of «Natural Science» designed for basic secondary education and the potential for implementing museum pedagogy tools. However, in organizing the educational process in this manner, it is crucial to consider the following facts. Firstly, the educational content of subjects in the natural science curriculum should align with the stage of cognitive development of the students. The paper argues that museum pedagogy, as an educational and scientific process, involves the interaction of children with educational institutions. This interaction tailors its needs, capabilities, interests, inclinations, taking into account the uniqueness and individualism of the personalities of school-age individuals, and precedes a direct impact on the educational process of the student. It contributes to the formation of knowledge, skills, practical abilities, fosters the development of creative abilities in various fields of science, and, equally importantly, during visits to museums or other cultural institutions, broadens the sphere of interest in museum culture. This process instills respect for the values of one's own culture and fosters a sense of responsibility in the child as a citizen. Key words: museum education, museum pedagogy, museum, natural science museum, virtual museum pedagogy, competence formation, basic school, schoolmuseum collaboration, forms and methods of museum pedagogy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Квас О., Земан І. Музейна педагогіка як інструмент розширення освітнього простору. Молодь і ринок. 2019. № 5. С. 12–17.
- 2. Земан І. О. Формування компетентностей учнів базової середньої школи. Освітні обрії. 2020. № 1(50). С. 56–60.
- 3. Земан І. О. Віртуальний простір музейної педагогіки в базовій школі. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 35. Том 3. С. 207– 212.

- 4. Земан І. О. Проектна діяльність «музей-школа» в реаліях сучасної освіти. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Випуск 82. С. 63–66.
- 5. Земан І. О. Музейні уроки – альтернативна форма навчання природничих дисциплін базової середньої освіти. Вісник Львівського національного університету, Серія педагогічна. 2022. Вип. № 36. С. 94-100.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: Українська освіта у контексті європейської інтеграційних процесів (державний реєстраційний номер 0117U005400); Формування цінностей особистості в європейському освітньому просторі: теорія та практика (державний реєстраційний номер 0113U001233).

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Квас Олена Валеріївна

2. Olena Kvas

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9680-0878

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філіпчук Наталія Олександрівна

2. Natalia O. Philipchuk

Кваліфікація: д.пед.н., старший науковий співробітник, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1023-923X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21593122

Місцезнаходження: вул. Максима Берлінського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Караманов Олексій Владиславович

2. Oleksii V. Karamanov

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0067-0747

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Невмержицька Олена Василівна

2. Olena V. Nevmerzhytska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9911-9735

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стахів Лілія Григорівна

2. Liliya STAKHIV

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8939-3928

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пантюк Тетяна Ігорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Пантюк Тетяна Ігорівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Івах Світлана

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна